

(21)

Paulus in 'Handelingen'

18 februari 2016
Katwijk

terugblik...

Paulus' toespraak op de Areopagus...

- ❑ vooraf gegaan door confrontatie met filosofen-scholen;
- ❑ getriggerd door de vele goden en vandaar de onbekendheid met DE GOD;
- ❑ Paulus' 'binnenkomer' is de aanwezigheid van een voetstuk met de inscriptie 'aan een onbekende god';

terugblik...

- ❑ de hen onbekende GOD is...
- de Schepper en Heer van hemel en aarde;
- woont niet tempels met handen gemaakt;
- heeft geen 'therapie' of assistentie nodig;
- Hij geeft zelf aan allen leven, adem en alles;
- Hij heeft uit één enkele elke natie van mensen gemaakt;
- Hij heeft hen tijden toegemeten;
- en de grenzen van hun woonplaatsen bepaald...

²⁶ Hij heeft uit een enkele
elke natie van mensen gemaakt
om op de ganse oppervlakte
der aarde te wonen
bepalende hun toegemeten tijden
en de grenzen van hun woonplaatsen...

Handelingen 17

²⁷ opdat zij God zouden zoeken,
of zij Hem al tastende vinden mochten,
hoewel Hij niet ver is van een ieder van ons.

lett. DE GOD
zoals zojuist beschreven

ZHT€IN

om-te-zoeken

TON Θ€ON

de God

opdat zij zouden zoeken - God

Handelingen 17

²⁷ opdat zij *de* God zouden zoeken,
of zij Hem al tastende vinden mochten,
hoewel Hij niet ver is van een ieder van ons.

tastende...
niet: bevatten/omvatten

ZHTEIN

om-te-zoeken

TON ΘΕΟΝ

de God

opdat zij zouden zoeken - God

ΕΙ ΔΡΑ ΓΕ ΨΗΛΑΦΗΣΕΙΑΝ ΑΥΤΟΝ ΚΑΙ ΕΥΡΟΙΕΝ

indien dus zéker zij-mochten-betasten hem en zij-mogen-vinden

of - - al tastende Hem - zij mochten vonden

Handelingen 17

²⁷ opdat zij God zouden zoeken,
of zij Hem al tastende vinden mochten,
hoewel Hij niet ver is van een ieder van ons.

Rom.1 >

ΚΑΙ ΓΕ ΟΥ ΜΑΚΡΑΝ
en zéker niet ver-weg

- hoewel niet ver

ΑΠΟ ΕΝΟΣ ΕΚΑΚΤΟΥ ΗΜΩΝ ΥΠΑΡΧΟΝΤΑ
van-af één ieder van-ons | zijnde

van een ieder van ons Hij is

Romeinen 1

²⁰ Want hetgeen van Hem niet gezien kan worden, zijn eeuwige kracht en goddelijkheid, wordt sedert de schepping der wereld **uit zijn werken met het verstand doorzien**, zodat zij geen verontschuldiging hebben.

²¹ Immers, hoewel zij God kenden, hebben zij Hem niet **ALS GOD** verheerlijkt of gedankt, maar hun overleggingen zijn op niets uitgelopen, en het is duister geworden in hun onverstandig hart.

Handelingen 17

²⁸ Want in Hem leven wij,
bewegen wij ons en zijn wij,
gelijk ook enige
van uw dichters hebben gezegd:
Want wij zijn ook van zijn geslacht.

zie Job 12 en Psalm 139 >

EN ΔΥΤΩ ΓΑΡ ΖΩΜΕΝ ΚΑΙ ΚΙΝΟΥΜΕΘΑ
in hem want |wij-leven en |wij-bewegen~

in Hem want wij leven en wij bewegen ons

Job 12

⁹ Wie onder deze alle weet niet,
dat de hand des HEREN dit doet,

¹⁰ **in wiens hand**

de ziel is van **al wat leeft**

en de geest van **ieder sterveling?**

Psalm 139

⁵ **Gij omgeeft mij** van achteren en van voren en Gij legt uw hand op mij.

⁶ Het **begrijpen is mij te wonderbaar**, te verheven, ik kan er niet bij.

⁷ Waarheen zou ik gaan voor uw Geest, waarheen vlieden voor uw aangezicht?

⁸ Steeg ik ten **hemel; Gij zijt daar.**

Of maakte ik het **dodenrijk** tot mijn sponde; **Gij zijt er;**

⁹ nam ik vleugelen van de dageraad, ging ik wonen aan **het uiterste der zee,**

¹⁰ ook daar zou **uw hand mij geleiden**, uw rechterhand mij vastgrijpen.

Handelingen 17

²⁸ Want in Hem leven wij,
bewegen wij ons en zijn wij,
gelijk ook enige
van uw dichters hebben gezegd:
Want wij zijn ook van zijn geslacht.

Paulus *baseert* zich op de Schriften maar
verwijst hier slechts naar hun geschriften

ΩC ΚΑΙ ΤΙΝΕC

zoals ook enigen

gelijk ook enige

ΤΩΝ ΚΑΘ

van-de overeenkomstig

van

-

ΥΜΑC ΠΟΙΗΤΩΝ ΕΙΡΗΚΑCΙΝ

jullie

dichters

hebben-uitgesproken

uw

dichters

hebben gezegd

Handelingen 17

28 Want in Hem leven wij,
bewegen wij ons en zijn wij,
gelijk ook enige
van uw dichters hebben gezegd:
Want wij zijn ook van zijn geslacht.

het eerdere "in Hem leven wij..."
van Epimenides

en dit citaat van Aratus van Cilicië... (> Tarsus!)

ΤΟΥ	ΓΑΡ	ΚΑΙ	ΓΕΝΟΣ	ΕΜΕΝ
van-het	want	ook	ras	ⁱwij-zijn
van zijn	want	ook	geslacht	wij zijn

Handelingen 17

²⁹ Daar wij dan van Gods geslacht zijn, moeten wij niet menen, dat de godheid gelijk is aan goud of zilver of steen door menselijke kunstvaardigheid gesneden of bedacht.

= Paulus en zijn toehoorders >

ΓΕΝΟΣ	ΟΥΝ	ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ	ΤΟΥ	ΘΕΟΥ
ras	dan	zijnde	van-de	God
van geslacht	dan	daar wij zijn	-	Gods

ΟΥΚ	ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ	NOMIZEIN
niet	wij-zijn-verschuldigd	te-veronderstellen
niet	wij moeten	menen

Handelingen 17

²⁹ Daar wij dan van Gods geslacht zijn, moeten wij niet menen, dat de godheid gelijk is aan goud of zilver of steen door menselijke kunstvaardigheid gesneden of bedacht.

= Paulus en zijn toehoorders >

ΓΕΝΟΣ	ΟΥΝ	ΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ	ΤΟΥ	ΘΕΟΥ
ras	dan	!zijnde	van-de	God
van geslacht	dan	daar wij zijn	-	Gods

ΟΥΚ	ΟΦΕΙΛΟΜΕΝ	NOMIZEIN
niet	!wij-zijn-verschuldigd	!te-veronderstellen
niet	wij moeten	menen

Maleachi 2

¹⁰ Hebben wij niet **allen één Vader?**
Heeft niet **één God ons geschapen?**

let op: als schepping...

- als *nieuwe* schepping zijn slechts gelovigen kinderen Gods (Joh.1:12)
- totdat elke tong zal belijden... tot eer van *GOD, de Vader* (Filp.2:11)

Handelingen 17

²⁹ Daar wij dan van Gods geslacht zijn, moeten wij niet menen, dat de godheid gelijk is aan goud of zilver of steen door menselijke kunstvaardigheid gesneden of bedacht.

zie o.a. >

ΧΡΥCΩ	Η	ΑΡΓΥΡΩ	Η	ΛΙΘΩ	ΧΑΡΑΓΜΑΤΙ	ΤΕΧΝΗC
<i>op-goud</i>	<i>of</i>	<i>op-zilver</i>	<i>of</i>	<i>op-steen</i>	<i>op-beeldhouwwerk</i>	<i>van-handwerk</i>
aan goud	of	zilver	of	steen	gesneden	door kunstvaardigheid

ΚΑΙ	ΕΝΘΥΜΗCΕΩC	ΑΝΘΡΩΠΟΥ	ΤΟ	ΘΕΙΟΝ	ΕΙΝΑΙ	ΟΜΟΙΟΝ
<i>en</i>	<i>van-gevoelens</i>	<i>van-mens</i>	<i>het</i>	<i>Goddelijke</i>	<i>te-zijn</i>	<i>lijkend-op</i>
of	bedacht	menselijke	de	godheid	dat is	gelijk

Palm 115

³ Onze GOD is in de hemel,

Hij doet al wat Hem behaagt.

⁴ Hun afgoden zijn zilver en goud,
het **werk van mensenhanden;**

⁵ zij hebben een mond,
maar **spreken niet,**

zij hebben ogen, maar **zien niet,**

⁶ zij hebben oren, maar **horen niet,**
zij hebben een neus, maar **ruiken niet,**

⁷ hun handen, maar zij **tasten niet;**
hun voeten, maar zij **gaan niet...**

Psalm 94

⁹ Zou Hij, die het oor plantte, niet horen?
die het oog vormde, niet zien?

¹⁰ Zou Hij, die de volken onderwijst,
niet straffen,
Hij, die de mens kennis leert?

¹¹ De HERE kent
de gedachten der mensen:
ijdelheid zijn zij.

lett. terechtwijzen, corrigeren

Handelingen 17

³⁰ God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen;

lett. DE GOD

TOYC	MEN	OYN	XRONOYC	THC	ΔΓΝΟΙΑC	ΥΠΕΡΙΔΩΝ
de	inderdaad	dan	tijden	van-de	onwetendheid	overheen-ziende
van de	-	dan	tijden	der	onwetendheid	met voorbijzien

O	ΘΕΟC	ΤΑ	ΝΥΝ	ΠΑΡΑΓΓΕΛΛΕΙ	ΤΟΙC	ΑΝΘΡΩΠΟΙC
de	God	de	nu	hij-geeft-opdracht	aan-de	mensen
-	God	-	heden	verkondigt	aan de	mensen

Handelingen 17

³⁰ God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen;

lett. geeft-opdracht

TOYC	MEN	OYN	XRONOYC	THC	ΔΓΝΟΙΑC	ΥΠΕΡΙΔΩΝ
de	inderdaad	dan	tijden	van-de	onwetendheid	overheen-ziende
van de	-	dan	tijden	der	onwetendheid	met voorbijzien

O	ΘΕΟC	ΤΑ	ΝΥΝ	ΠΑΡΑΓΓΕΛΛΕΙ	ΤΟΙC	ΑΝΘΡΩΠΟΙC
de	God	de	nu	hij-geeft-opdracht	aan-de	mensen
-	God	-	heden	verkondigt	aan de	mensen

Handelingen 17

³⁰ God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen;

nl. onwetend/ onbekend met GOD

TOYC	MEN	OYN	XRONOYC	THC	ΔΓΝΟΙΑC	ΥΠΕΡΙΔΩΝ
de	inderdaad	dan	tijden	van-de	onwetendheid	overheen-ziende
van de	-	dan	tijden	der	onwetendheid	met voorbijzien

O	ΘΕΟC	ΤΑ	ΝΥΝ	ΠΑΡΑΓΓΕΛΛΕΙ	ΤΟΙC	ΑΝΘΡΩΠΟΙC
de	God	de	nu	hij-geeft-opdracht	aan-de	mensen
-	God	-	heden	verkondigt	aan de	mensen

Handelingen 17

³⁰ God dan verkondigt, met voorbijzien van de tijden der onwetendheid, heden aan de mensen, dat zij allen overal tot bekering moeten komen;

Grieks: META-NOIA

lett. NADENKEN/ OMDENKEN

= God als GOD verheerlijken en danken!

ΠΑΝΤΑC ΠΑΝΤΑΧΟΥ ΜΕΤΑΝΟΕΙΝ

allen

overal

zich-te-bezinnen

allen

overal

dat zij tot bekering moeten komen

Handelingen 17

³¹ omdat Hij een dag heeft bepaald,
waarop Hij de aardbodem
rechtvaardig zal oordelen...

lett. doet-staan (stelt)

ΚΑΘΟΤΙ	ΕΧΘΙCΕΝ	ΗΜΕΡΑΝ	ΕΝ	Η	ΜΕΛΛΕΙ
omdat	hij-doet-staan	dag	in	welke	hij-staat-op-het-punt
omdat	Hij heeft bepaald	een dag	-op	waar-	Hij zal

ΚΡΙΝΕΙΝ	ΤΗΝ	ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝ	ΕΝ	ΔΙΚΑΙΟCΥΝΗ
te-oordelen	de	bewoonde-wereld~	in	rechtvaardigheid
oordelen	de	aardbodem	-	rechtvaardig

Handelingen 17

³¹ omdat Hij een dag heeft bepaald,
waarop Hij de aardbodem
rechtvaardig zal oordelen...

Gr. OIKOUMENE = bewoonde wereld

ΚΑΘΟΤΙ	ΕΧΘΙCΕΝ	ΗΜΕΡΑΝ	ΕΝ	Η	ΜΕΛΛΕΙ
omdat	hij-doet-staan	dag	in	welke	hij-staat-op-het-punt
omdat	Hij heeft bepaald	een dag	-op	waar-	Hij zal

ΚΡΙΝΕΙΝ	ΤΗΝ	ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝ	ΕΝ	ΔΙΚΑΙΟCΥΝΗ
te-oordelen	de	bewoonde-wereld~	in	rechtvaardigheid
oordelen	de	aardbodem	-	rechtvaardig

Handelingen 17

³¹ omdat Hij een dag heeft bepaald,
waarop Hij de aardbodem
rechtvaardig zal oordelen...

rechtzetten, terecht brengen >

ΚΑΘΟΤΙ	ΕΧΘΙCΕΝ	ΗΜΕΡΑΝ	ΕΝ	Η	ΜΕΛΛΕΙ
omdat	hij-doet-staan	dag	in	welke	hij-staat-op-het-punt
omdat	Hij heeft bepaald	een dag	-op	waar-	Hij zal

ΚΡΙΝΕΙΝ	ΤΗΝ	ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΝ	ΕΝ	ΔΙΚΑΙΟCΥΝΗ
te-oordelen	de	bewoonde-wereld~	in	rechtvaardigheid
oordelen	de	aardbodem	-	rechtvaardig

Psalm 98

⁴ **Juicht** de HERE, gij ganse aarde,
breekt uit in **gejubel** en psalmzingt.

(...)

⁹ ... Hij komt om de aarde te richten;
Hij zal de wereld **richten in gerechtigheid**
en de volken in rechtmatigheid.

Handelingen 17

³¹ ... door een man, die Hij aangewezen heeft, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken.

lett. geloof verschaffende aan-allen

> overtuigen door bewijs te leveren

EN ANΔPI Ω ΩΠΙCEN
in man die hij-bepaalt

door een man die Hij heeft aangewezen

ΠICTIN ΠΑΡΑCΧΩΝ ΠΑCIN
geloof |verschaffende aan-allen
het bewijs waarvan Hij heeft geleverd voor allen

Handelingen 17

³¹ ... door een man, die Hij aangewezen heeft, waarvan Hij voor allen het bewijs geleverd heeft door Hem uit de doden op te wekken.

hier eindigt Paulus' toespraak abrupt >

ΑΝΑΘΗΤΑΙ

doende-opstaan

door op te wekken

ΑΥΤΟΝ

hem

Hem

ΕΚ

van-uit

uit

ΝΕΚΡΩΝ

doden

de doden

1Korinthe 1

²³ doch wij prediken
een gekruisigde Christus,
voor Joden een aanstoot,
voor *natiën* een dwaasheid,
²⁴ maar voor hen, die geroepen zijn,
Joden zowel als Grieken,
prediken wij Christus,
de kracht Gods en de wijsheid Gods.

2Kor.13:4

... Hij is gekruisigd uit zwakheid,
maar **Hij leeft** uit **de kracht Gods**.

Handelingen 17

³² Toen zij nu van een opstanding van doden hoorden, spotten sommigen, maar anderen zeiden: Wij zullen u hierover nog wel eens horen.

on-Grieks concept
<=> 'de onsterfelijke ziel'

ΑΚΟΥΩΝΤΕΣ

horende

toen zij hoorden

ΔΕ

echter

nu

ΑΝΑΤΑΞΙΝ

opstanding

van een opstanding

ΝΕΚΡΩΝ

van-doden

van doden

ΟΙ

degenen

sommigen

ΜΕΝ

inderdaad

-

ΕΧΛΕΥΑΖΟΝ

schertsten

spotten

Handelingen 17

³² Toen zij nu van een opstanding van doden hoorden, spotten sommigen, maar anderen zeiden: Wij zullen u hierover nog wel eens horen.

ΟΙ ΔΕ ΕΙΠΑΝ

degenen echter zeggen

anderen maar zeiden

ἈΚΟΥΣΟΜΕΘΑ ΣΟΥ ΠΕΡΙ ΤΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΠΑΛΙΝ

ⁱwij-zullen-horen~ jou aangaande dit en weer

wij zullen horen u -over hier- wel nog eens

³³ Aldus vertrok Paulus uit hun midden.

= zo, op die wijze

na de proefondervindelijke vaststelling dat het Evangelie van (de opgewekte) Christus een dwaasheid is... juist in Athene!

ΟΥΤΩC	Ο	ΠΑΥΛΟC	ΕΞΗΛΘΕΝ	ΕΚ	ΜΕCΟΥ	ΑΥΤΩΝ
zó	de	Paulus	kwam-uit	van-uit	midden	van-hen
aldus	-	Paulus	vertrok	uit	midden	hun

Handelingen 17

³⁴ Doch enige mannen sloten zich bij hem aan, en kwamen tot geloof, onder wie ook Dionysius, de Areopagiet, en een vrouw, genaamd Damaris, en anderen met hen.

lett. bijgevoegd-wordende (lijdende vorm)

ΤΙΝΕΣ ΔΕ ΑΝΔΡΕΣ

enigen echter mannen

enige doch mannen

ΚΟΛΛΗΘΕΝΤΕΣ ΑΥΤΩ ΕΠΙΣΤΕΥΣΑΝ

^lbijgevoegd-wordende bij hem geloven

sloten zich aan bij hem en kwamen tot geloof

Handelingen 17

³⁴ Doch enige mannen sloten zich bij hem aan, en kwamen tot geloof, onder wie ook Dionysius, de Areopagiet, en een vrouw, genaamd Damaris, en anderen met hen.

lett. gelovend

ΤΙΝΕΣ ΔΕ ΑΝΔΡΕΣ

enigen echter mannen

enige doch mannen

ΚΟΛΛΗΘΕΝΤΕΣ ΑΥΤΩ ΕΠΙΓΤΕΥΣΑΝ

¹bijgevoegd-wordende bijhem geloven

sloten zich aan bij hem en kwamen tot geloof

Handelingen 17

³⁴ Doch enige mannen sloten zich bij hem aan, en kwamen tot geloof, onder wie ook Dionysius, de Areopagiet, en een vrouw, genaamd Damaris, en anderen met hen.

in het Latijn: Bacchus (=god van de drank)

Dionysius werd nuchter!

EN	OIC	KAI	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	Ο	ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ
in	wie	ook	Dionysius	de	Areopagiet
onder	wie	ook	Dionysius	de	Areopagiet

Handelingen 17

³⁴ Doch enige mannen sloten zich bij hem aan, en kwamen tot geloof, onder wie ook Dionysius, de Areopagiet, en een vrouw, genaamd Damaris, en anderen met hen.

= lid van het Gerechtshof

"... maar voor hen, die geroepen zijn, Joden zowel als Grieken..."

EN	OIC	KAI	ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ	Ο	ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ
in	wie	ook	Dionysius	de	Areopagiet
onder	wie	ook	Dionysius	de	Areopagiet

Handelingen 17

34 Doch enige mannen sloten zich bij hem aan, en kwamen tot geloof, onder wie ook Dionysius, de Areopagiet, en een vrouw, genaamd Damaris, en anderen met hen.

of: [een] vrouw met-naam, Damaris

ΚΑΙ ΓΥΝΗ ΟΝΟΜΑΤΙ ΔΑΜΑΡΙC

en vrouw met-naam Damaris

en een vrouw genaamd Dámaris

ΚΑΙ ΕΤΕΡΟΙ CΥΝ ΑΥΤΟΙC

en anderen^s samen met-hen

en anderen met hen